

Nesna kommune
Moveien 24
8700 Nesna

Saksb.: Aage Steen Holm
e-post: fmnoaah@fylkesmannen.no
Tlf: 75547858
Vår ref: 2012/2818
Deres ref: 10/513
Vår dato: 26.05.2015
Deres dato:
Arkivkode: 421.3

Fylkesmannens høringssvar med innsigelse - Kommunedelplan - Nesna tettsted - Sentrumsplan 2015-2025 - Nesna

Fylkesmannen viser til høring vedrørende kommunedelplan for Nesna tettsted – Sentrumsplan 2015-2025.

Fylkesmannen har i forbindelse med Forsøk om samordning av innsigelser ansvar for å samordne uttalelser og innsigelser fra regionale statsetater i Nordland i plansaker. Det foreligger pr dags dato ingen uttalelse fra andre etater enn Fylkesmannen, og det er dermed ikke noe samordningsbehov i denne saken.

INNSIGELSE

Fylkesmannen fremmer innsigelse til BF5 – Nordvollen Øst, ut fra hensyn til nasjonale mål for bevaring av jordressursene (jordvern). En nærmere beskrivelse står under «Landbruk».

GENERELLE MERKNADER TIL PLANARBEIDET

Forslag til kommunedelplanen for Nesna tettsted gir i sin helhet en god beskrivelse av hvilke tiltak som er planlagt. Ulike hensyn er beskrevet og kommunen har gjennom planen forsøkt tatt vare på viktige friluftsområder og grønnstrukturer. Videre oppfatter Fylkesmannen at kommunen forsøker å fortette eksisterende utbyggingsstruktur, noe som er positivt i forhold til arealbruk og konsekvenser for andre næringer, eksempelvis landbruk.

Konsekvensutredningen er oversiktlig med en beskrivelse, verdivurdering, samlet vurdering og kommunens konklusjon.

Fylkesmannen er fra 01.01.2014 regional reindriftsforvalter, etter å ha innlemmet tidligere Reindriftsforvaltningen i Nordland. Vårt høringssvar gjelder derfor også reindrift, og vi vil her vise til innspill som daværende Reindriftsforvaltningen i Nordland gav til oppstart av planarbeidet.

LANDBRUK

Landbruksfaglig innsigelse:

Fylkesmannen fremmer innsigelse til BF5 – Nordvollen Øst, ut fra hensyn til nasjonale mål for bevaring av jordressursene (jordvern).

Kommunen har avsatt Nordvollen Øst som et framtidig boligområde. Området er i sin helhet fulldyrka jord og arealet er i drift. Kommunen skriver i planbeskrivelsen at området tidligere er foreslått utlagt til boligformål, men stoppet av fylkeslandbruksstyret. Ei flomutsatt elv gjennom området utgjør en utfordring som må løses i reguleringsplanarbeidet.

I planbeskrivelsen skriver kommunen at eksisterende avsatte områder for boligutbygging dekker kommunens fremtidige boligbehov fram til 2025. I tillegg er det gjennom dette planforslaget lagt ut flere nye boligfelt som vil bidra til at boligbehovet overgår kommunens behov for nye boligarealer. Et tidligere avsatt område, BF3 som består utelukkende av fulldyrka jord, er ikke blitt bygd ut i inneværende planperiode. Dette feltet ligger sentralt og inneklemt mellom boligarealer i Nesna tettsted. Fylkesmannen legger dermed til grunn at det ikke er nødvendig å omdisponere ytterligere dyrka jord for å sikre boligbehovet i planperioden.

BF5 ligger i utkanten av Nesna tettsted. I dette tilfellet kan ikke Fylkesmannen se at behovet for boligarealer er tilstrekkelig godtgjort. Vi savner også en beskrivelse av de relle landbrukskonsekvensene i forhold til aktiv driver av området. Arealet er i drift i dag, og en omdisponering vil innebære at dagens driver vil måtte finne nye arealer for å opprettholde drifta/fôrgrunnlaget.

For å sikre jordbrukets arealbehov i et langsiktig perspektiv er det viktig at kommunen er tydelig på hvor utbyggingsgrensene for Nesna skal gå. Ei slik grense vil også bidra til at man unngår spekulasjon i hvorvidt jordbruksarealer fortsatt skal drives aktivt, eller kan brakklegges for framtidig utbygging. Dette ble påpekt i vårt innspill ved oppstart.

Planfaglige mangler:

- 1) Konsekvensutredning for gang- og sykkelveier i Nesna: Plankartet har avsatt traseer for nye gang- og sykkelveier. Disse er ikke konsekvensutredet, j.fr punkt 1 over. Dersom nye gang- og sykkelveier vil kreve omdisponering av areal som i planen har andre formål, skal dette konsekvensutredes også på kommunedelplan-nivå.

Andre landbruksfaglige merknader:

- 1) Konsekvensutredning generelt: For foreslåtte nye boligområder står det i planbeskrivelsen at konsekvensutredning for landbruk skal gjøres på reguleringsplannivå. Fylkesmannen minner om at plan- og bygningslovens (pbl) § 4-2 sier at alle planer på kommuneplannivå skal konsekvensutredes. En overordnet konsekvensutredning kan derfor ikke «flyttes» til reguleringsplannivå. Dersom en utbygging på landbruksarealer er ventet å få store negative konsekvenser for landbruket, bør utbyggingsspørsmålet avklares på kommune(del)plannivå.

Fylkesmannen opplever imidlertid at beskrivelsen av tiltakene og konsekvensene for landbruket er rimelig godt utredet der disse kommer i konflikt med hverandre i denne planen. Det kan derfor stilles spørsmål ved om det er behov for konsekvensutredning

av landbruket på reguleringsplannivå, i tillegg til den som er gjort på kommunedelplannivå.

- 2) Fylkesmannen legger til grunn at byggeområdene BAF, BF1, BF2 og BF3 (avsatt boligområde som ikke er utbygd) bidrar til en fortetting av eksisterende boligarealer. Selv om disse består av fulldyrka jord, ønsker vi med dette å signalisere at en naturlig fortetting av tettstedet gjennom overordnet planlegging kan forsvare en nedbygging av noe jordbruksareal. Vi vil imidlertid be kommunen vurdere å sette rekkefølgebestemmelser til planen, som sikrer at eksempelvis BF1 kun blir utbygd dersom andre utbyggingsområder først er blitt regulert for utbygging. På den måten kan mindre konfliktfylte områder ift jordvern utbygges først, og BF1 kan bestå som jordbruksareal inntil behovet for nye boligarealer tilsier utbygging.
- 3) Dersom boligarealer i gjeldende plan ikke er utbygd pga manglende attraktivitet, ber vi kommunen vurdere om disse skal tilbakeføres til LNFR-formål (gjelder særlig BF3). En tilbakeføring til LNFR-areal vil gjøre kommunen bedre i stand til å følge opp jordlovens krav til driveplikt.
- 4) Vi har ikke tatt stilling til trase for vei utenom Nesna tettsted, som i denne planen er synliggjort med en båndleggingssone. Foreslåtte trase vil være uheldig i forhold til landbruksinteressene. Fylkesmannen vil komme med innspill når det eventuelt meldes oppstart på plan for denne veistrekningen. Vi viser for øvrig til våre reindriftsfaglige merknader (punkt 2).

REINDRIFT

Som regional reindriftsmyndighet skal Fylkesmannen i Nordland bidra til at reindriftsnæringen utvikles mot de mål som framgår i Reindriftslovens § 1. I Reindriftslovens § 1 heter det blant annet: «Loven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag».

Reindriftslovens bestemmelser om sikring av reindriftsarealene følger Grunnlovens § 108 og internasjonale regler. Dette gjelder i samtlige kommuner og regioner hvor det utøves samisk reindrift og underbygges også av plan- og bygningslovens § 3-1 c, som lovfester at alle planer innenfor rammene av lovens formålsparagraf skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Planfaglige mangler:

- 1) Kommunedelplanen for Nesna tettsted berører først og fremst ei flyttlei som går fra nord gjennom tettstedet og til havet i sør, der reinen kan flyttes over Nesnakroken mot Hugla. I innspill til oppstart (brev datert 21.05.2012) skrev daværende *Reindriftsforvaltningen i Nordland* blant annet:
«*Reindriftsforvaltningen kan ikke se at Nesna kommune på noen måte imøtekommer de lovkrav som nevnt overfor i det planprogram som er utlagt for kommunedelplan for Nesna tettsted. På bakgrunn av dette krever Reindriftsforvaltningen at Nesna kommune tar inn følgende tilleggspunkter i planprogrammet: (...)*
 - *Kap 4 pkt. 4.4 Problemstillinger i planarbeidet. Tilføyes eget kulepunkt som lyder «- Flyttleier og andre særverdiområder i reindriften».*

- (...)
- *Kap 6 pkt 6.2 Konsekvensutredninger. Tilføyes eget kulepunkt som lyder «Reindrift» i oversikten over aktuelle utredningstema.»*

I merknadsbehandlingen til planprogrammet skriver kommunen at «*Planforslaget åpner ikke for nye tiltak som kan være til hinder for reindriften eksisterende bruk i påpekte områder.*» Dette stemmer ikke, da flere tiltak ligger innenfor avmerket flyttlei (BF4, BF5 og ny veitrase utenom Nesna tettsted). Eksisterende bebyggelse gjør dessuten denne flyttleia ubrukelig der den i dag er avmerket. Dette innebærer at flyttleia må gå andre steder, og den vil dermed ha innvirkning på planen. Fylkesmannen minner om at flyttleier er vernet gjennom reindriftslovens § 22:

«Reindriftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen. Reindriften flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter skjønnet ved jordskifteretten, hvis enighet ikke oppnås. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnet».

Fylkesmannen savner en vurdering av reindriften sine interesser ved planen. Kommunen er ansvarlig for å sikre at reindriften har mulighet for å flytte rein gjennom området, og dette kan med fordel synliggjøres i plankartet, og gjennom beskrivelse av reindriftsforholdene i planen. Se forøvrig våre reindriftsfaglige merknader under.

- 2) Det er avsatt en båndleggingssone for framtidig vei utenom Nesna tettsted. Fylkesmannen forholder seg til at dette kun er en båndleggingssone for mulig framtidig trase, og ikke en juridisk planavklart veitrase. Traseen vil kunne komme direkte i konflikt med reindriften sine flyttlei-funksjon. Som nevnt under pkt 1, går det ei flyttlei for rein gjennom området. Fylkesmannen vil ikke kunne ta stilling til trasevalget før også reindriften sine interesser med flyttlei er utredet og sikret i området.
- 3) Tema reindrift behandles ikke ytterligere i planforslaget, heller ikke som eget utredningstema. Vi viser blant annet til T-1497 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, kapittel «Natur, kulturmiljø og landskap», siste forventningspunkt: «*Regjeringen forventer at: -fylkeskommunene og kommunene i planleggingen medvirker til å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.*»

Reindriftsfaglige merknader:

- 1) Fylkesmannen ser at BF4 (studentboliger) og BF5 Nordvollen Øst delvis ligger innenfor ei flyttlei avmerket i reindriftskartet. Denne avmerkede flytttraseen er imidlertid ikke egnet på grunn av eksisterende bebyggelse m.m. I praksis går flyttleia noe lenger øst enn der utbyggingene er foreslått. Fylkesmannen fremmer derfor ikke innsigelse ut fra reindriften sine behov til disse to områdene.
- 2) Tiltakene er ikke utredet i forhold til reindriften sine lovbeskyttede behov for ei funksjonell flyttlei gjennom Nesna tettsted. En utbygging generelt, uten at flyttlei-funksjonen er

vurdert og ivaretatt, vil kunne skape grunnlag for erstatningskrav fra det berørte reinbeitedistriktet, Hestmannen/Strandtindene. Kommunen bør derfor ha en interesse av å få avklart hvilke arealer som må sikres for reindrifta.

- 3) Planmessig kan riktig plassering og utstrekning av flyttleia avklares med reindriftsnæringa, og en omlegging av denne søkes godkjent av Landbruks- og matdepartementet, og dernest implementeres/hensynstas i arealplankartet. Dersom omlagt flyttlei ikke kommer i konflikt med andre områder, vil dette kunne utføres uten ny, offentlig høring av kommunedelplanen. Det vil også gi bedre forutsigbarhet for innbyggerene og kommunens politikere i forhold til de hensyn som skal sikres i området.

Fylkesmannen viser for øvrig til eget brev, datert 18.05.2015, vedrørende reindriftsinteressene og flyttlei-funksjonen på Nesna-halvøya, deres sak 15/25 (Søknad om nydyrking på gnr 47/1).

MILJØFAGLIGE MERKNADER

1) Lokalisering av område for bygge- og anleggsformål på Demmafjæra

Fylkesmannen er kritisk til lokalisering av område til småbåthavn- og boligformål i Demmafjæra, uten at behovet for et omfattende antall boliger her er godtgjort, og uten at det går fram at alternative muligheter for utbygging av småbåthavn er vurdert.

Området er registrert som en viktig havstrandlokalitet av typen tangvoll, jf. naturbase-ID [BN00020227](#). Området har også verdi som rasteområde for våtmarksfugl. Konsekvensutredningen konkluderer følgelig med at denne arealdisponeringen vil få «*stor negativ konsekvens*» for tema «*biologisk mangfold, vegetasjon og grønnstruktur*».

I henhold til [naturmangfoldloven kap. II](#) skal prinsippene angitt i lovens §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, jf. lovens § 7. Det går også fram her at den vurderingen som er gjort skal gå fram av beslutningen. Det foreliggende plangrunnlaget gir ikke grunnlag for å se hvordan lokalisering av bygge- og anleggsområde i Demmafjæra kan forsvares ut fra områdets verdi for naturmangfold, og kravet som er gitt i lovens § 12 til valg av bl.a. den lokaliseringen som, ut fra hensynet til å unngå eller begrense skadene på naturmangfoldet mv., gir de beste samfunnsmessige resultater.

Fylkesmannen har likevel forståelse for at det er behov for utvidelse av havneanlegg for småbåter i området. Kommunen har videre, ved e-post til Fylkesmannen av 19.05.2015, klargjort at alternative lokaliteter for havn har vært vurdert og at disse fremstår som mindre aktuelle.

Fylkesmannen tar derfor denne delen av planforslaget til etterretning, men ber om at de vurderingene som er gjort av alternative muligheter for lokalisering av havn tas med som en del av konsekvensutredningen eller planbeskrivelsen, slik at naturmangfoldlovens krav til begrunnelse for valg av alternativ kan anses som etterkommet.

I og med at en utbygging av Demmafjæra blant annet medfører at omfanget av fjærområder/grunne områder reduseres, øker betydningen av at gjenværende grunne områder / fjærområder bevares som beite- og rasteområder for våtmarksfugl. Dette gjelder bl.a. Skogsleira (naturbase-ID [BN00020228](#)) og området Refsnes-Båtneset (naturbase-ID [00020236](#))

2) Naust

Øvre grense for naust bør reduseres til 40 m², som bør være tilstrekkelig for oppbevaring av båter som er aktuelle for oppbevaring på denne måten. Eventuelt kan det tas inn bestemmelse om at det kan bygges naust på 50 m² dersom det gjelder naust som skal tjene flere brukere (fellesnaust).

3) Barn og unges oppvekstmiljø

Det går fram at konsekvensene for barn og unge er vurdert for bl.a. områder som er satt av til boligbygging. Selv om planen ikke legger opp til tett boligbebyggelse, bør det imidlertid konkretiseres bestemmelser som sikrer tilstrekkelige og tilfredsstillende uteoppholdsarealer. Vi viser i denne sammenhengen til [rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging](#), der det bl.a. stilles krav om at følgende skal vies spesiell oppmerksomhet (retningslinjenes pkt 5):

- a. *Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.*
- b. *I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene:*
 - *er store nok og egner seg for lek og opphold*
 - *gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider*
 - *kan brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne.*

Vi viser også til § [5-6](#) i byggteknisk forskrift, der det klargjøres hvordan MUA (minste uteoppholdsareal pr boenhet) bør fastsettes i bestemmelsene.

VEIEN VIDERE

Innsigelsene herfra medfører at planen ikke kan egengodkjennes av kommunestyret med mindre BF5 tas ut av planen og forblir LNFR-areal.

Dersom kommunen ikke tar innsigelsene til følge vises det til rundskriv [H-2/14](#) "Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan og bygningsloven" for videre behandling.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg

Monica A. Iveland
landbruks- og reindriftsdirektør

Saksbehandlere:

- Landbruk og reindrift: Aage Steen Holm
- Miljø: Svein Stuen

Kopi til:

Sametinget

NVE region nord

Hestmannen / Strandtindene

reinbeitedistrikt v/ Kjell Gaup

Nordland fylkeskommune

Ávjovárgeaidnu 50

Kongens gate 14-18

Heiryggen 40

Postmottak Fylkeshuset

9730 KARASJOK

8514 NARVIK

8614 MO I RANA

8048 Bodø